

BIDRAG TIL

NY NATIONAL

ARKITEKTUR

POLITIK

TO ÅBNE IDÉKONKURRENCER

BYMIDTEN I FREMTIDEN

**PARCELHUSKVARTERET
I FREMTIDEN**

12. MARTS 2024

KOLOFON

PROJEKT INITIERET OG UDVIKLET AF:
Ekspertgruppen for
NATIONAL **ARKITEKTURPOLITIK**

PROGRAM:

STRUKTUR

ved Pernille S. Tørning

Cases fra SEKRETARIATET

KONKURRENCEBETINGELSER:

ARKITEKT**KONKURRENCER**DK

ved Anne-Mette Bølling

INVITATION

Ekspertgruppen for National Arkitekturpolitik skal komme med anbefalinger til, hvordan en ny arkitekturpolitik kan sætte en ambitiøs og bæredygtig retning for den arkitektoniske udvikling i Danmark. Det er Ekspertgruppens vision, at der i fremtiden bygges med respekt for de planetære grænser og med øje for kvalitet, helheder og sammenhængskraft.

Formulering af en ny arkitekturpolitik vedrører os alle. Vi inviterer derfor landets arkitekter, landskabsarkitekter, byplanlæggere og andre interesserede til at komme med visionære bud på den måde vi bor og samles på i to åbne idékonkurrencer.

Vi opfordrer til, at så mange som muligt byder ind med inspiration, anbefalinger og ideer i konkurrenceforslagene. Jeres input er væsentlige for kvalificering af Ekspertgruppens analyser og anbefalinger - som afsæt for en fremtidig ny national arkitekturpolitik.

Ekspertgruppen for

NATIONAL ARKITEKTURPOLITIK

INDHOLD

01	BAGGRUND OG VISION (KONKURRENCE A+B)	2
	NY NATIONAL ARKITEKTURPOLITIK	2
	EKSPERTGRUPPENS VISION	3
	DE KONKRETE UDFORDRINGER	4
	TO IDEKONKURRENCER	4
	KONKURRENCERNES PRÆMISSER	5
	KONKURRENCEFORMATET	5
02	A: BYMIDTEN I FREMTIDEN	7
	DEN UDFORDREDE BYMIDTE	8
	BYMIDTENS POTENTIALE	9
	KONKURRENCEOPGAVEN	9
	CASE A1 - HØJE TAASTRUP BYMIDTE	11
	CASE A2 - AABENRAA BYMIDTE	15
03	B: PARCELHUSKVARTERET I FREMTIDEN	19
	PARCELHUSKVARTERET	19
	FORESTILLINGEN OM 'DET GODE LIV'	20
	KONKURRENCEOPGAVEN	20
	CASE B1 - KVAGLUNDKVARTERET - ESBJERG	23
	CASE B2 - GALGEHØJKVARTERET - AARS	27
04	KONKURRENCEBETINGELSER (KONKURRENCE A+B)	31

01

BAGGRUND OG VISION

BAGGRUND OG VISION

Arkitektur har et stort potentiale for at skabe værdi - både i forhold til natur og miljø, den måde vi indretter vores samfund på og i oplevelsen hos den enkelte borger.

Det byggede miljø - fra den overordnede planlægning til den enkelte bygning - afspejler den tid og de præmisser den blev udført i, men hvor tiderne skifter forbliver det byggede miljø, eller sporene deraf, omkring os.

Byggeri og planlægning er forbundet med et stort ansvar: Den måde vi udformer vores omgivelser i dag vil præge rammerne om livet i fremtiden.

NY NATIONAL ARKITEKTURPOLITIK

Der skal udarbejdes en ny national arkitekturpolitik. Derfor har Kulturministeren nedsat en selvstændig ekspertgruppe, sammensat af erfarne profiler på tværs af arkitektbranchen. Ekspertgruppen skal analysere nuværende udfordringer, identificere potentialer og formulere metoder og mulige løsninger for fremtidens byggede miljø - som afsæt for den kommende arkitekturpolitik.

Den arkitektur, der omgiver os vedrører os alle. Ekspertgruppen involverer derfor relevante aktører og interessenter ved at gennemføre to åbne idékonkurrencer, der belyser aktuelle problematikker i det byggede miljø, i relation til gruppens kommissorium.

Idékonkurrencerne har fokus på to områdetypologier, hvor behovet for udvikling og arkitektonisk helhedstænkning er aktuelt:

Bymidten og Parcelhuskvarteret.

Idékonkurrencerne giver deltagerne mulighed for at give inspiration og ideer, der kan indgå i ekspertgruppens anbefalinger til Kulturministeren - og hermed kvalificere arkitekturpolitikken.

De bedste forslag præmieres og vil blive eksponeret i det kommende arbejde med den nye nationale arkitekturpolitik.

Dette dokument samler konkurrenceprogrammerne for begge idékonkurrencer.

Ekspertgruppen for

NATIONAL ARKITEKTURPOLITIK

Pil Høyer Thielst,

partner, Lundgaard & Tranberg Arkitekter

Helle Søholt,

CEO & founding partner, Gehl

Ellen Braae, professor i landskabsarkitektur,
Københavns Universitet

Kent Martinussen,

direktør, Dansk Arkitektur Center

Marie Stender,

seniorforsker, Aalborg Universitet

Ellen Højgaard Jensen, tidl. direktør for Byplanlab, underviser på Det Kongelige Akademi

Lene Dammand Lund,

rektor, Det Kongelige Akademi

Lars Autrup, direktør, Akademisk Arkitektforening

Anna Mette Exner,

indehaver af Anna Mette Exner Arkitektur

Claus Sivager,

stadsarkitekt, Frederiksberg Kommune

Sigrid Dahlerup,

afdelingschef, Kulturministeriet

EKSPERTGRUPPENS VISION

Arkitekturens potentiale - det levende i centrum

Arkitektur er alt det, der udgør og former vores fysiske omgivelser. God arkitektur afspejler og tager udgangspunkt i samfundets aktuelle problemstillinger. Den er med til at "debattere" og påvirker dermed vores kultur og identitet, vores opfattelse af samfundet og af vores egen betydning i verden.

Arkitektur kan være med til at udvikle forestillinger om attraktive fremtider, ved at skabe konkrete billeder, som taler til os på overbevisende og sanselige måder. Den kan forene forskellige hensyn, vise nye muligheder, skabe forandring, og give håb om fremtiden.

God arkitektur skaber rammer om værdige liv for alle. Den styrker fællesskaber og relationer mellem mennesker, og respekterer den natur vi er uløseligt forbundne med.

Samfundets paradigmeskifte

Vores samfund står overfor et grundlæggende paradigmeskifte, og her kan arkitekturen bidrage afgørende. Byggeriet forbruger ressourcer, producerer affald og anvender areal, som ellers kunne forblive - eller tilbagelægges til - natur.

Byggeriet er væsentligt medvirkende til klimamiljø-, og biodiversitetskriserne - og er dermed også en central del af løsningen.

Fremtidens arkitektur skal - som al anden menneskelig aktivitet - udvikles indenfor de planetære grænser. Den skal udvikles efter regenerative principper, hvor materialeudvinding og udformningen af vores fysiske omgivelser bevarer, og helst forbedrer, biodiversitet og klima i den berørte kontekst.

Vi skal skabe fokus på arkitekturens værdi og funktion. Der skal gøres op med forestillingen om naturen som en uendelig ressource, der kan kontrolleres og udnyttes, og arkitekturens potentiale til at skabe sammenhæng og værdi for samfund og det enkelte menneske skal styrkes.

DE KONKRETE UDFORDRINGER

Danmarks 98 kommuner

Det er i høj grad rundt om i landets kommuner, at man oplever udfordringerne, og ser potentiaerne, i det byggede miljø. Det er kommunerne der, som landets største bygherre, vil få gavn af den nationale arkitekturpolitik som værktøj, inspiration og retningsgiver for udviklingen af det byggede miljø - til gavn for borgerne.

Ekspertgruppen for ny National Arkitekturpolitik afholdt ultimo 2023 et 'open call', hvor alle landets kommuner blev opfordret til at beskrive de mest presserende og aktuelle udfordringer i det byggede miljø i deres kommune.

Ekspertgruppen modtog et stort bidrag fra 34 kommuner, både i form af relevant input til politikken og i form af konkrete cases for områder og bygninger, der med fordel kunne transformeres og gentænkes.

Som afsæt for de to idékonkurrencer har ekspertgruppen udvalgt to gennemgående problemstillinger fra open call, der har stor relevans, og hvor arkitekturen kan gøre en forskel.

TO IDÉKONKURRENCER

Der udskrives her to åbne idékonkurrencer, der skal besvares med udgangspunkt i Ekspertgruppens vision:

A Bymidten i fremtiden

Hvordan kan bymidten udvikles, så den i fremtiden opleves levende, relevant og definerende for samfundets fællesskaber?

B Parcelhuskvarteret i fremtiden

Hvordan kan parcelhuskvarteret som boligtypologi udvikles, så der skabes nye visionære og attraktive forestillinger om rammerne om det gode liv'?

Konkurrenceforslagene skal sætte billeder på hvordan vi kan leve, bo og indgå i fællesskaber i fremtiden.

Målet med de to konkurrencer er:

At indhente visionære bud på løsninger, der viser arkitekturens potentiale for at forme morgendagens fysiske rammer på en ansvarlig og attraktiv måde.

At skabe fremtidsbilleder: Forestillinger om nye attraktive fremtider, der kan udvikles indenfor de planetære grænser.

KONKURRENCERNES PRÆMISSER

Med afsæt i visionen har Ekspertgruppen formuleret følgende tre præmisser for fremtidens arkitektur.

Konkurrencebesvarelsene skal tage udgangspunkt i disse præmisser:

MINIMALT RESSOURCEFORBRUG

Forslagene skal arbejde ansvarligt med vores fælles ressourcer. Det vil sige, at al byggeri bør ske inden for rammerne af det allerede urbanise rede, med materialer, der allerede er bragt i anvendelse i nærområdet eller med regenerative materialer.

TRIVSEL FOR ALLE

Forslagene skal understøtte menneskers sociale trivsel og sundhed. Det vil sige, at mennesker kan bo, leve og mødes på tværs af sociale og kulturelle forskelle og i rammer, der understøtter fællesskaber, sundhed og trivsel på tværs af generationer, behov, køn og religiøs overbevisning.

RUM TIL NATUR

Forslagene skal skabe rum til naturens processer og anvise, hvordan menneskers fællesskaber kan sammenflettes med alt levende. På tværs af alle skaltrin skal der desuden skabes gode forudsætninger for øget biodiversitet, menneskets reaktion og naturfølelse.

KONKURRENCEFORMATET

Idékoncurrencernes formål er ikke at udvælge en rådgiver til gennemførelse af et fysisk projekt – men at kunne udpege og præmiere de bedste fremtidsbilleder; de bedste ideer og løsningsforslag til udfordringerne i de enkelte cases.

Projekterne må gerne hæve sig over nuværende økonomiske og planmæssige bindinger. Konkurrenceforslagene kan både være visionære bud af mere teoretisk karakter eller konkrete bud på tiltag, placering af funktioner, planlægning og bebyggelse.

I begge konkurrencer er der udvalgt to eksempler/cases fra det afholdte Open Call, der hver repræsenterer særlige problemstillinger indenfor opgaven.

Afleveringsformatet på begge konkurrencer er bevidst holdt i et overskueligt omfang. Konkurrencebesvarelsene er tosidige: Forslagene skal både illustrere det **konkrete ideprojekt** for den valgte case (kort tekst, illustrationer, tegninger efter eget valg) samt give en **kort perspektivering** af deltagerens tanker og ideer, affødt af det konkrete forslag. Deltagerens refleksioner/ principielle overvejelser vil fungere som input til ekspertgruppens anbefalinger til udformning af en ny national arkitekturpolitik.

For præcise krav til aflevering, bedømmelse og præmiering, se afsnit 04 *Konkurrencebetingelser*.

Man kan vælge at deltage i begge konkurrencer **A** og **B**, eller kun den ene.

Man kan vælge at give bud på løsning af begge cases i hver opgave eller kun den ene.

Én casebesvarelse udgør ét forslag.

02

**KONKURRENCE A
BYMIDTEN I FREMTIDEN**

KONKURRENCE A BYMIDTEN I FREMTIDEN

FOKUS PÅ DEN MELLESTORE BY

I denne idékonkurrence fokuserer vi på gen-tænkning af bymidten i den mellemstore by: Byområder, hvor forudsætningen er et opland af borgere, der potentielt kan understøtte liv og aktivitet i byen.

Konkurrencen giver således mulighed for at forankre besvarelsen til et specifikt sted, samtidig med at casene rummer nogle af de grundlæggende udfordringer, der går igen på tværs af landet.

DEN UDFORDREDE BYMIDTE

En gennemgående problematik i de indkomne beskrivelser fra landets kommuner var den udfordrede bymidte. De beskrevne udfordringer er naturligtvis forskellige, afhængigt af byens historie, størrelse, geografiske placering og demografi. Landets største byer står helt naturligt med andre udfordringer end de mindre købstæder og landsbyerne.

Kommunernes respons tegner imidlertid et tværgående udfordringsbillede:

Ændringer i handels- og forbrugsmønstre udfordrer bymidten, blandt andet i form af stigende nethandel, etablering af aflastningscentre uden for byen og nye typer af konceptbutikker, der søger væk fra bymidten. Forladte butikker og halvtomme gågader er en udbredt problematik, især for landets små og mellemstore byer.

Manglende helhedstænkning: Byer udvikles og knopskyder uden sammenhængskraft. De mange og ukoordinerede tiltag afføder byggeri og planlægning, der ikke altid sætter menneske og natur - det levende - i centrum.

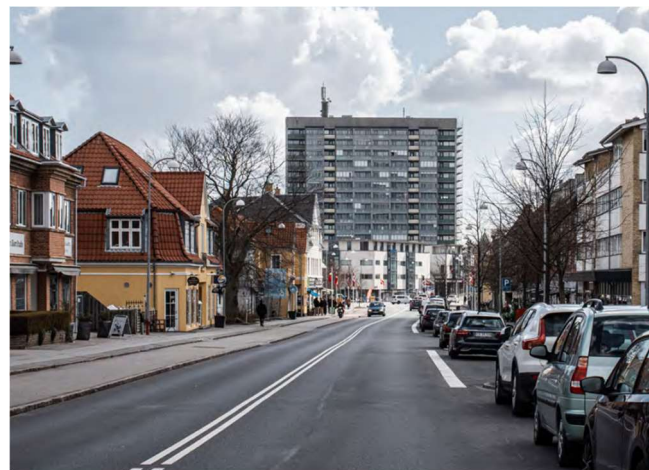
Mange steder ses **store arealer udlagt til trafik og parkering**, der opdeler byens funktioner og efterlader 'ar' i bymidten: Halvtomme pladser og anlæg, der skæmmer, ødelægger det ønskede flow for gående og cyklende og helheden i bybilledet. Store belagte arealer giver desuden udfordringer ved afledning af regnvand og mindre biodiversitet.

Bymidstens udfordringer er på overfladen af **funktionel og æstetisk karakter**. Funktionelt opleves eksempler på manglende sammenhæng, dårlig tilgængelighed, tomme butikker og dårlige rammer for fællesskab og aktivitet. Æstetisk opleves eksempler på områder og bygninger, der skæmmer. Det æstetiske aspekt influerer på vores oplevelse og måden at færdes på i byerne: Den tomme, forfaldne bygning, den øde viadukt, den store golde asfaltplads, kan alle indgive utryghed og fjerne lysten til at gå igennem og opholde sig i området.

Tomme butikker i Aabenraa (foto, Sekretariatet)

Eksempler på aktuelle udfordringer i de danske bymidter, illustreret med fotos fra kommunernes besvarelser på Ekspertgruppens 'open call'.

BYMIDTENS POTENTIALE

En by er en kompleks størrelse, næsten en levende organisme, hvor samspillet mellem infrastruktur, boliger, erhverv, detailhandel, kultur, rekreative arealer, natur mv. tilsammen kan skabe en by, der opleves levende og attraktiv.

Den attraktive, levende by kendetegnes i dag ved et stærkt handelsliv og en blanding af funktioner, der skaber liv dagen og ugen igennem. Tilstedeværelsen, og ikke mindst sammenstillingen af funktioner – både midlertidige og permanente – er grundlaget for dette liv. Den levende bymidte har desuden gode rammer for udeliv og fællesskab. Alle skal føle sig velkomne.

Vi kan ikke forudsætte de samme bærende funktioner i bymidten fremadrettet. Hvordan forbliver byen en relevant ramme om fællesskab, hvis den tiltrækkende faktor eksempelvis ikke er forbrug?

Hvis vores byer skal udvikles med minimalt ressourceforbrug og plads til naturen, skal det ske indenfor rammerne af det eksisterende: Byområder udvikles og gentænkes i stedet for at indtage nyt land. Integration af nye funktioner, både offentlige og private, bedre udnyttelse af m² og transformation frem for nybyggeri er centrale greb i en sådan udvikling.

Der er et stort potentiale for at integrere natur på alle skalatrin i byen. Parker, grønne åndehuller, øget biodiversitet, regnvandshåndtering med mere kan indtænkes kreativt og rekreativt, både på planlægningsniveau og bygningsnært.

KONKURRENCEOPGAVEN

Opgaven i idekonkurrencen er at give bud på **revitalisering/ transformation/ bedre sammenhæng** i den udfordrede bymidte – ud fra de stillede konkurrencepræmisser (se side 5):

**MINIMALT RESSOURCEFORBRUG
TRIVSEL FOR ALLE
RUM TIL NATUR**

Ekspertgruppen har udvalgt to cases fra open call til idekonkurrencen. Det er op til deltagerne at vælge hvilken case/ cases de ønsker at arbejde med. De to cases uddybes i de følgende afsnit.

A1 Høje Taastrup bymidte

Casen repræsenterer den nyere, hovedstadsnære forstad, præget af den modernistiske og postmodernistiske byplanlægning.

A2 Aabenraa bymidte

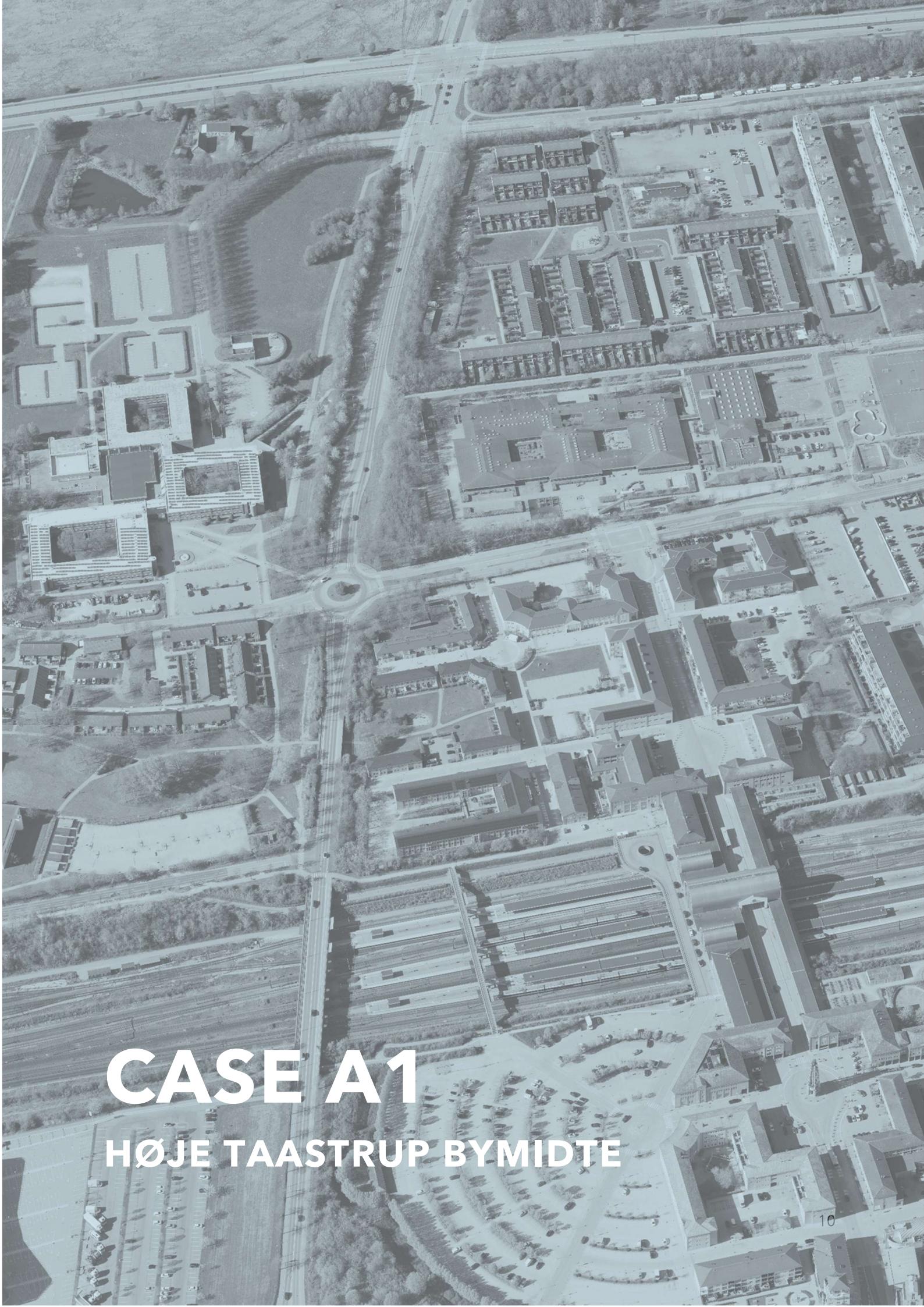
Casen repræsenterer den gamle købstad, med en lang historik, stor kulturarv, men aktuelle udfordringer med at fastholde aktivitet i bymidten.

Gågaden i Aabenraa. Foto fra open call

Det er op til deltagerne om de ønsker at arbejde med de større linjer i bybilledet, nedslag på konkrete områder/tiltag eller begge dele – på basis af de udvalgte cases.

CASE A1

HØJE TAASTRUP BYMIDTE

CASE A1 - HØJE TAASTRUP

Stationsbyen Høje Taastrup ligger 20 km vest for København og er sammenvokset med Taastrup. Sammen udgør Høje Taastrup og Taastrup det største byområde i Høje-Taastrup Kommune med omkring 36.000 indbyggere (2023).

Indbyggertallet i Taastrup og Høje Taastrup er vokset fra 32.260 til 36.193 siden 2010.

Casen A1 tager udgangspunkt i Høje Taastrup bymidte, der er **et eksempel på den udfordrede bymidte i en modernistisk forstad.**

Høje-Taastrup Kommune. Del af Region Hovedstaden

STEDETS HISTORISKE KONTEKST

I den tidlige middelalder bestod området, der i dag udgør Høje Taastrup, af en række landsbyer. Den oprindelige landsby Høje Taastrup bestod i slutningen af 1700-tallet af 12 gårde, nogle huse og en kirke, der var blevet opført i 1100-tallet.

Anslaget til Høje Taastrups historie som stationsby begyndte, da jernbanestrækningen fra København til Roskilde åbnede i 1847. Jernbanestrækningen blev anlagt, så den gik gennem området, der udgør den nuværende Høje-Taastrup Kommune, og de to stationer Køgevejen, der senere blev til Taastrup, samt Hedehusene blev etableret.

Da fingerplanen udkom i 1947, blev det planlagt, at S-togsforbindelsen skulle forlænges fra Glostrup til Taastrup. S-togsforbindelsen åbnede i 1963, og i 1986 blev strækningen forlænget til Høje Taastrup Station.

I 1960 blev Høje Taastrup udpeget til regionalt aflastningscenter som led i revisionen af Fingerplanen. Desuden blev byen udpeget til et af fire knudepunkter for vækst i regionen ifølge Regionsplanen fra 1973.

Som følge af de infrastrukturelle forbindelser med S-tog, jernbaner og motorveje, etablerede flere større virksomheder sig i området. Byområdet omkring stationen Høje Taastrup og centeret City 2 blev planlagt i 1963.

STEDETS RUMLIGE KONTEKST

Bygningsmæssig kontekst

Høje Taastrups udvikling som stationsby karakteriserer i dag stadig områdets planlægning og arkitektur.

Byplanen for Høje Taastrup blev fremlagt i 1963, og planerne beskrev et nyt byområde i forlængelse af åbningen af den nye station og det nye center City 2. Planerne indebar desuden anlægelse af en stationsby, der skulle skabe rum til boliger, erhverv og handel i samme karré.

På baggrund af en byplankonkurrence vandt Jacob Blegvads Tegnestue projektet for byplanen og stationen. Byplanen blev opdelt i karréer centreret om en nord-syd-gående akse, der forbandt bydelene nord og syd for stationen. Høje Taastrup stationsby, også kaldet Den Gule By, blev indviet i 1986.

Oversigtskort, Høje Taastrup (SDFI)

'Den Gule By' dominerer stadig området omkring Høje Taastrup Station, og er blevet suppleret med den nye bydel Høje Taastrup C, der er placeret i området mellem stationen og City 2.

Landskabsmæssig kontekst

Høje-Taastrup Kommunes arealer blev under sidste istid passeret af isen flere gange. Den Ungbaltiske Is efterlod næringsrig morænejord, der gav gode vilkår for opdyrkning af jorden, og landbrug dominerede kommunens arealanvendelse omkring år 1900.

Som følge af byudvikling i Taastrup og Hedehusene, blev flere landbrugsarealer bebygget eller anvendt som grusgrave. De største grusgrave er i dag blevet tømt og omdannet til det rekreative område Hedeland Naturpark, beliggende syd for Hedehusene. Der findes desuden flere moser i det åbne landareal i kommunen.

Som led i to byfornyelsesprojekter i hhv. Hedehusene Bymidte og Høje Taastrup Bymidte har Høje-Taastrup Kommune fokus på at trække mere natur ind i bymidterne.

KONKURRENCEOMRÅDET

Høje Taastrup bymidte

Arkitekturen omkring Høje Taastrup station, den postmodernistiske Gule By, karakteriseres ved gule teglsten og sorte eternitskiffertage.

Byrådet i Høje-Taastrup Kommune vedtog i 2018 plangrundlaget for den nye bydel Høje Taastrup C, der er placeret mellem Høje Taastrup Station og City 2. Bydelen rummer Høje-Taastrup Kommunes nye rådhus, boliger og erhverv samt en stor skaterbane, der danner et byrum langs City 2.

Høje-Taastrup Kommune er i gang med to byfornyelsesindsatser i hhv. Hedehusene bymidte og Høje Taastrup bymidte. Indsatserne skal skabe mere natur i bymidten og mere plads til lokale fællesskaber.

Bymidten i Høje Taastrup er opdelt i tre områder: City 2, City C og den postmodernistiske Gule By. Konkurrenceområdet spænder på tværs af disse områder og giver mulighed for at arbejde med sammenhængen i byen. Det står konkurrencedeltagerne frit for at afgrænse området, afhængigt af forslagens udstrækning og løsning.

Fotos fra 'Den Gule By', Høje Taastrup
(Fotos, Sekretariatet)

UDFORDRINGEN

Høje-Taastrup Kommune fremhæver i denne case udfordringen ved **at forny bymidten, så den bliver mere grøn og levende, og samtidig fastholde de arkitektoniske greb, som er kendetegnet ved bymidten**, herunder den postmoderne gule by omkring stationen.

"Høje Taastrup bymidte med Høje-Taastrup Station i centrum, er et trafikknudepunkt med meget gennemtræk, men med få muligheder for ophold. Bymidten skal fra 2024 gennemgå et stort fysisk løft, med henblik på at skabe en mere grøn og levende bymidte.

En af de udfordringer vi oplever i Høje Taastrup bymidte, er hvordan vi både kan forny bymidten og samtidig fastholde de arkitektoniske greb, som er kendetegnet ved bymidten."

Citat fra open call - Høje-Taastrup Kommune

KONKURRENCEOPGAVEN - CASE A1

Opgaven i idekonkurrencen er at give bud på **revitalisering/ transformation/ bedre sammenhæng** i den udfordrede bymidte - ud fra de stillede konkurrencepræmisses (se side 5):

**MINIMALT RESSOURCEFORBRUG
TRIVSEL FOR ALLE
RUM TIL NATUR**

Det er op til deltagerne, om de ønsker at arbejde med de større linjer i bybilledet, nedslag på konkrete bygninger/tiltag, eller begge dele.

Tegningsgrundlag - case A1

Der er følgende tegningsbilag til denne case. Filene kan findes på lbinder:

- A1_Høje Taastrup Bymidte (grundkort i .dwg)
- A1_Udvalgte fotos fra området

CASE A2

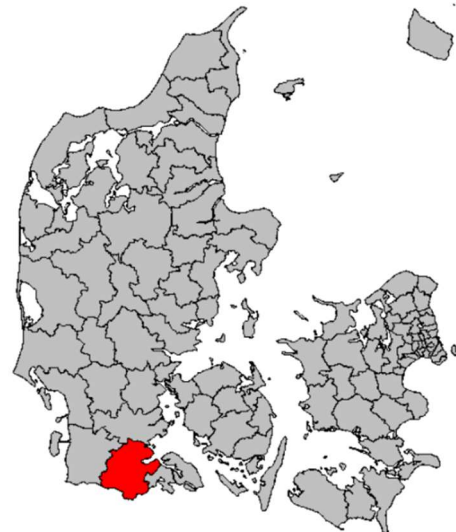
AABENRAA BYMIDTE

CASE A2 -AABENRAA BYMIDTE

Aabenraa er hovedby i Aabenraa Kommune og har omkring 17.000 indbyggere (2023). Byen ligger 25 km fra den dansk-tyske grænse.

Indbyggertallet i Aabenraa er siden 2010 steget fra 15.806 til 16.685 i 2023.

Casen A2 tager udgangspunkt i Aabenraa bymidte, og er **et eksempel på den udfordrede bymidte i den gamle købstad.**

Aabenraa Kommune. Del af Region Syddanmark

STEDETS HISTORISKE KONTEKST

Aabenraa er en af Danmarks gamle byer, med en stærk kulturarv og en lang historik som købstad. Byen blev til som handelsplads allerede i 1100-tallet, og middelalderbyen fik købstadsprivilegier i begyndelsen af 1200-tallet.

I 1500-tallet oplevede Aabenraa fremgang, og byen fungerede frem mod slutningen af 1800-tallet som søfartsby, hvilket skabte gode forudsætninger for handel og industri. Aabenraas rolle som handels- og industriby blev yderligere styrket, da der blev anlagt jernbaneforbindelse til Rødekro og Flensborg-Vamdrup i 1868 samt vejforbindelser og dampskibsruter til Als og Sønderborg.

I dag er Aabenraa stadig en handelsby, men ikke med samme centrale position som tidligere. Byen fungerer primært som regional administrations- og serviceby, der bl.a. rummer uddannelsesinstitutioner og er hovedby for Aabenraa Kommune.

STEDETS RUMLIGE KONTEKST

Bygningsmæssig kontekst

Den geografiske placering tæt på grænsen til Tyskland afspejles i bygningskulturen, der bærer præg af både dansk og tysk indflydelse. Aabenraas ældste bykerne findes ved Søndergade med

Søndertorv, Skibbrogade, Gildegade og Vestergade med Store Torv, samt den østlige del af Slotsgade, og de ældste lag dateres helt tilbage til 1200-tallet.

Få steder i Aabenraa er rester af renæssancens bindingsværk bevaret, men det meste gik tabt i 1600-tallets store brande. Før 1700-tallet var Aabenraas arkitektur domineret af gavlhuse, og i barokken blev langhusene introduceret. Aabenraa har særligt omkring bymidten - en stærk kulturarv og kvaliteter repræsenteret i sin arkitektur.

Aabenraa Havn er en multifunktionel erhvervs-havn, der kan håndtere næsten alle godsformer. Havnen består to havnearealer. Det ene ligger helt inde i Aabenraa by og det andet en smule uden for byen.

Landskabsmæssig kontekst

Aabenraa by ligger i bunden af Aabenraa Fjord, der er en del af det 71 km lange fjordlandskab, der præger kommunens kyststrækning. Aabenraas landskabsmæssige kontekst består af et istidslandskab, der er blevet formet af is og smeltvand. Kommunens samlede areal kan karakteriseres som et bakket morænelandskab i øst og hedeslettelandskab i vest.

Oversigt kort, Aabenraa (SDFI)

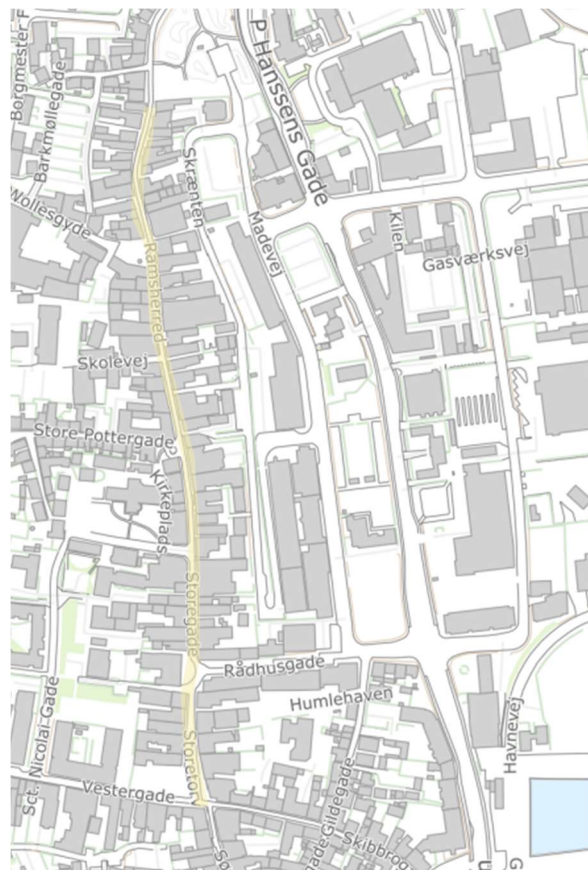
KONKURRENCEOMRÅDET

Aabenraa bymidte

Konkurrencen fokuserer på den udfordrede bymidte; i denne case området omkring den eksisterende hovedgade.

Aabenraas hovedgade, der også betegnes som 'gågaden', stækker sig over Storetorv, Storegade og Ramsherred, og har historisk huset de fleste af byens velhavende købmænd og redere. Gågaden har et spændende og særpræget gadeforløb, hvor bevaringsværdige gav- og længehuse, side om side, danner et varieret og intimt forløb, som snor sig op over bybakken. Gågaden bidrager i høj grad til oplevelsen af Aabenraa bymidte, og selvom bygningerne stilmæssigt er forskellige, bidrager de til et helstøbt miljø.

Gaden har indenfor den seneste årrække gennemgået to områdefornyelser, både i den nordlige og sydlige ende. Gennem nye belægninger, kunstprojekter og istandsættelser står byrummene, og i en vis grad også bygningerne, nu smukke tilbage. Området oplever dog problemer med at kunne tiltrække og fastholde gadens butikker, med tomme butikker og 'til leje' skilte til følge.

Aabenraa hovedgade - 'gågaden' (SDFI)

Tomme butikker i gågaden (foto, Sekretariatet)

UDFORDRINGEN

Aabenraa Kommune efterspørger, i besvarelsen af open call, bud på **hvordan de tomme butikslokaler på gågaden kan omdannes/udnyttes, både på den korte og den lange bane**, så de ikke opleves som huller i tandrækken, men i stedet bidrager til oplevelsen af en levende by.

“Som i så mange andre købstæder er gågaden under pres, og butikslukninger og konstante omrokeringer rykker på opfattelsen af gaden som handelssted. Samtidig efterspørges flere facade-meter, hvilket udfordrer den historiske købstadsstruktur med smalle og dybe matrikler.

Nutidens butikskoncepter efterspørger blikfang, synlighed og wauw-effekt hvilket ikke altid harmonerer med de historiske facader, bygningsproportioner og gadeforløb. Dette kombineret med tomme butikslokaler, med deres “Til Leje”-skilte, slukkede vinduer og mørke facader, skaber triste og døde pletter i den historiske købstad...”

Citat fra open call - Aabenraa Kommune

KONKURRENCEOPGAVEN - CASE A2

Opgaven i idekonkurrencen er at give bud på **revitalisering/ transformation/ bedre sammenhæng** i den udfordrede bymidte – ud fra de stillede konkurrencepræmisses (se side 5):

**MINIMALT RESSOURCEFORBRUG
TRIVSEL FOR ALLE
RUM TIL NATUR**

Det er op til deltagerne, om de ønsker at arbejde med de større linjer i bybilledet, nedslag på konkrete bygninger/tiltag, eller begge dele.

Tegningsgrundlag - case A2

Der er følgende tegningsbilag til denne case. Filerne kan findes på lbinder:

- A2_Aabenraa Bymidte (grundkort i .dwg)
- A2_Udvalgte fotos fra området
- A2_Eksempel på plantegninger af gavlhuse

03

KONKURRENCE B

PARCELHUSKVARTERET I FREMTIDEN

KONKURRENCE B - PARCELHUSKVARTERET I FREMTIDEN

Vores bolig danner rammen om vores intimsfære. Boligen udgør på mange måder den del af vores fysiske rammer, vi har flest følelser investeret i: Tryghed, glæde, stolthed, prestige. Vores bolig udgør en stor del af vores identitet.

Spørgsmålet om hvordan vi ønsker at bo og leve i fremtiden favner bredt. Som samfund repræsenterer vi mange forskellige boformer: Fra stort til småt, énfamiliehuset, etageejendommen, studieboligen, bofællesskabet. Vores bolig kan være ejet, lejet, andel, privat eller almen.

I denne idékonkurrence har Ekspertgruppen, med afsæt i kommunernes besvarelse af open call, valgt at fokusere på parcelhuskvarteret.

PARCELHUSET

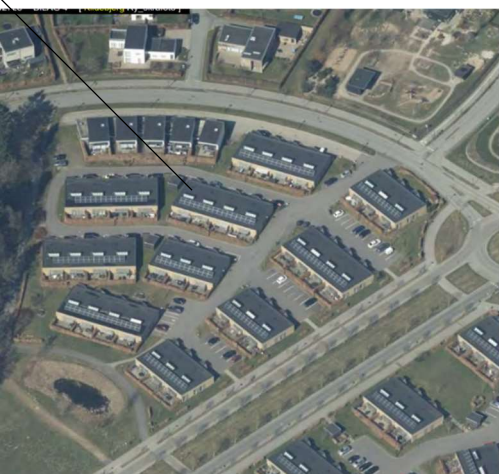
Parcelhuset er den mest udbredte boligform i Danmark. Lidt over tre millioner danskere bor ifølge Danmarks Statistik i et af landets parcelhuse.

Opførelsen af parcelhuse boomed i efterkrigstiden. Mellem 1960 og 1980 blev der bygget knap 450.000 parcelhuse i Danmark.

Væksten i parcelhusets størrelse er steget markant siden slut 00'erne:

Et parcelhus opført i 2023 er i gennemsnit på 221 kvadratmeter. Dette er 61 m² større end det historiske gennemsnit.

*Kilde: Danmarks statistik
Analyse fra Danske Arkitektvirksomheder*

*Det nyanlagte boligkvarter. Bilen sætter rammerne.
(fotos; open call fra Vejle kommune, Kildebjerg og Ry)*

FORESTILLINGEN OM 'DET GODE LIV'

Forestillingen om 'det gode liv' - hvordan vi ønsker at indrette os, at bo og arbejde - er naturligvis individuel, men der er tydelige tendenser på samfundsniveau. De herskende forestillinger følger samfundsudviklingen og er skiftet over tid, i takt med, at udviklingen af samfundet har skabt nye mulighedsrum.

Der hersker i dag en udbredt forestilling om 'det gode boligliv', repræsenteret ved det store énfamiliehus på egen grund. 'Det gode liv' repræsenteres ved plads til flere biler i indkørslen, stor carport, mange nybyggede m². Den private have har plads til terrasse og trampolin og beplantningen holdes vedligeholdelsesnem, primært som græsplæne.

Denne boligform rummer kvaliteter for beboerne, men har store iboende udfordringer: Forestillingen om 'det gode liv' i det store solitære parcelhus skaber stor efterspørgsel på nybyggeri, mange m² per person, nedrivning frem for transformation, stort arealbehov ved udlæg af infrastruktur i bebyggelsen, mindre fri natur ved inddragelse af nye byggegrunde, mindre biodiversitet. Alt sammen med et stort klimaaftryk til følge.

Hertil kommer den sociale og fysiske opdeling af byområderne, når boligtypologier og byens funktioner ikke blandes: Parcelhuskvartererne lukker sig om sig selv, i 'ghettoer med ligesindede', ofte afskåret fra den omkringliggende by og de rekreative og kommercielle funktioner og sociale institutioner, der understøtter vores daglige liv.

De nuværende kvarterer og hustyper danner en positiv ramme om mange menneskers daglige liv. Ønskes en forandring, skal der derfor skabes nye attraktive billeder, der kan konkurrere med de eksisterende.

KONKURRENCEOPGAVEN

Opgaven i idékonkurrencen er at give et bud på parcelhuskvarterets fremtid, ud fra de stillede konkurrencepræmisser (se side 5):

**MINIMALT RESSOURCEFORBRUG
TRIVSEL FOR ALLE
RUM TIL NATUR**

"Planlæggerne har én idé om det gode liv - færre m², færre biler, mindre befæstelse, flere fællesfunktioner, mere kollektiv transport, mere natur. Men markedet og ejendomsmæglerne har en anden fortælling - 200 m², 2 biler og vedligeholdelsesfrie haver. Det er en udfordring, at mange drømmer om liv, som ikke kan lade sig gøre inden for de planetære grænser.

Vi har brug for en ny fortælling om det gode liv"

Citat Køge Kommune -open call.

"Hvordan sikrer vi blandede bæredygtige boligkvarterer med fællesskaber, variation og arkitektonisk kvalitet? Hvordan sikrer vi at "by-pandekagen" og "drømmehuset" ikke blot bliver større og større ..."

Citat - Vejle kommune, open call

Én konkurrence - to cases

Det danske parcelhuskvarter varierer efter opførelsesår, demografi og kontekst. Helt overordnet kan man skelne mellem;

Det nyanlagte parcelhuskvarter, ofte opført som barmarksprojekt, kendetegnet ved store én-familiehuse, enten uden arkitektonisk sammenhæng eller med en gentagelse af bygningstypen, store belagte udearealer og begrænset biodiversitet.

Det ældre parcelhuskvarter, med en bygningsmasse bestående af mindre, ofte ikke energivenlige boliger. Det ældre parcelhuskvarter kan have en vis sammenhæng i den arkitektoniske linje indenfor området, og en mere varieret natur i form af gamle haver og mindre belagt areal, men boligernes størrelse og energiprofil gør dem uattraktive for nye købere.

”Store dele af vores byer består af villa- og parcelhusområder, som rummer mange gedigne boligkvadrater. Alligevel rives ældre huse og særligt parcelhuse fra 60’erne og 70’erne ned, fordi de ikke er tidssvarende. Samtidigt udlægger vi jomfruelig jord til nye parcelhuse...”

Fra Køge Kommune, open call

For at indhente varierede fremtidsbilleder i konkurrencebesvarelsenerne, har ekspertgruppen udpeget to forskellige cases. Det er op til deltagerne at vælge hvilken case de ønsker at arbejde med.

Det er op til deltagerne om de ønsker at arbejde med de større linjer i kvarteret/ sammenhængen til byen, nedslag på konkrete bygningstyper/tiltag i parcelhuskvarteret, eller begge dele - på basis af de udvalgte cases.

B1 Kvaglundkvarteret, Esbjerg

Esbjerg Kommune

Casen tager udgangspunkt i det parcelhusbyggeri, der prægede Esbjerg - og mange andre af landets kommuner - i 1960’erne og 1970’erne.

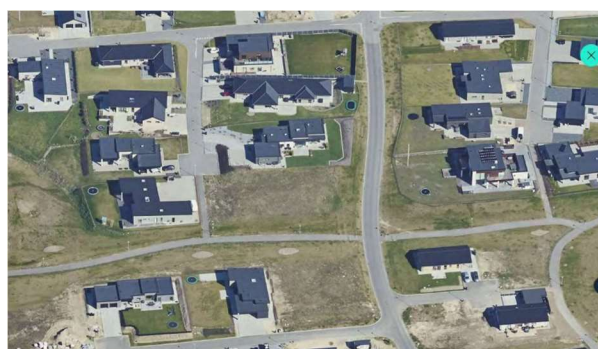

Kvaglundkvarteret, Esbjerg

B2 Galgehøjkvarteret, Aars

Vesthimmerlands Kommune

Casen for Galgehøjkvarteret er et eksempel på det nyanlagte villakvarter, med store parcelhuse anlagt ved inddragelse af ny byggegrund udenfor byen. Casen er således repræsentativ for anlæggelsen af nye villakvarterer i mange kommuner landet over.

Galgehøjkvarteret. Foto fra Open Call

De to cases uddybes i de følgende afsnit.

CASE B1:
KVAGLUNDKVARTERET - ESBJERG

CASE B1 - KVAGLUND, ESBJERG

Esbjerg er Danmarks femtestørste by, med omkring 72.000 indbyggere (2023). Esbjerg er placeret i det sydvestlige Jylland ved Vadehavet.

Indbyggertallet i Esbjerg har siden 2010 været stabilt og er gået fra 71.459 til 71.921 i 2023.

Casen B1 tager udgangspunkt i parcelhusområdet i Kvaglund kvarteret i Esbjerg:

Et eksempel på typisk parcelhuskvarter fra 1970'erne.

Esbjerg kommune. Del af region Syddanmark

STEDETS HISTORISKE KONTEKST

I 1868 blev det vedtaget at anlægge en ny havn i Esbjerg, efter Danmark med tabet af Slesvig i 1864 havde mistet vigtige eksporthavne på vestkysten. Esbjerg blev anlagt som en ny industriel by i tilknytning til havnen, hvor behovet for arbejdskraft trak tilflyttere til byen. Havnen udviklede sig i 1900-tallet til Danmarks førende fiskerihavn samt en af landes vigtigste eksporthavne.

Esbjerg gennemgik efter 2. verdenskrig en øget industriel udvikling, og byen udviklede sig i 1950'erne til Danmarks femtestørste by.

Esbjerg er i dag handels- og regionscenter, og byen er base for de danske olie- og naturgasfelter i Nordsøen, samt for udskibning af produkter i vindmølleindustrien.

STEDETS RUMLIGE KONTEKST

Bygningsmæssig kontekst

To år efter Esbjerg opstod i 1868, udarbejdede landinspektør Friederich Georg Theodor Wilkens en byplan, der var kendetegnet ved lige gader, der gik vinkelret på hinanden og opdelte byen i

karréer med et centralt torv. Denne byplan blev udvideret tre gange efter gridnet-modellen.

Stadsingeniør Harald Nonboe lavede i 1922 en ny byplan med udgangspunkt i nyklassicismen. I perioden 1944 til 1949 udarbejdede Steen Eiler Rasmussen en byplan med afsæt i modernismen, hvor der blev udlagt funktionelt afgrænsede bydele.

Som følge af Esbjergs vækst og stigende bilisme, blev der skabt nye byplaner, og der blev i 1960 til 1970 udarbejdet planer om at anlægge nye bydele, herunder Kvaglund.

Landskabsmæssig kontekst

Esbjerg Kommune indgår i den landskabelige kontekst, som blev skabt under den næstsidste istid. Landskabet er et bakkeølandskab, der kendetegner området vest for Hovedstilstandslinjen.

Kommunens arealer er gennemskåret af mange vandløb, der løber ud i Vadehavet. Vadehavet er placeret syd for Esbjerg, og er verdens største sammenhængende tidevandsområde, der er udpeget som UNESCO Verdensarv.

Oversigtskort af Kvaglundkvarteret (SDFI)

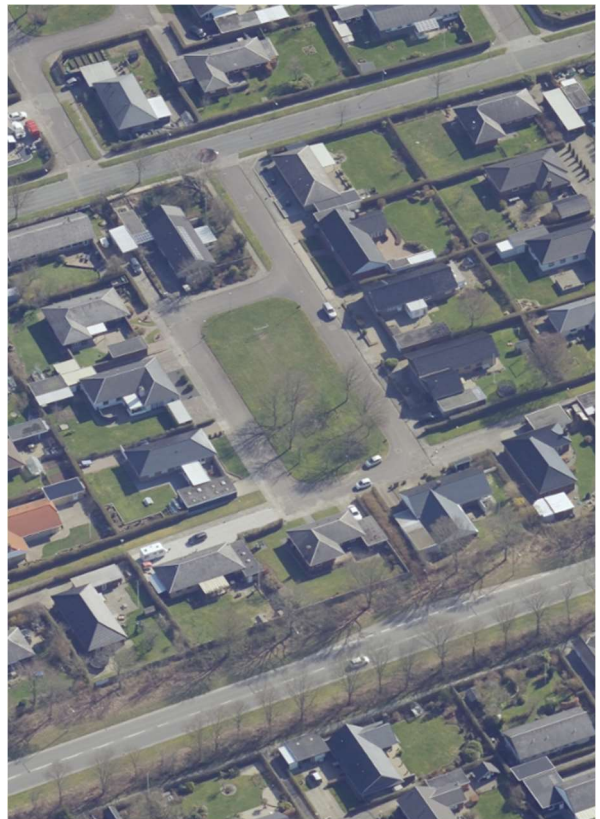
KONKURRENCEOMRÅDET

Kvaglundkvarteret

Kvaglund ligger i det nordlige Esbjerg, og består af et større parcelhuskvarter fra 1970'erne mod nord, et område med alment boligbyggeri fra 1970'erne mod syd, og et kolonihaveområde mod øst ved Esbjergmotorvejen. Kvaglundparken er placeret mellem parcelhuskvarteret og det almene boligbyggeri. Desuden ligger der centralt i Kvaglund et fælles serviceområde, der rummer bl.a. en kirke, skole, institutioner, sportshal og indkøbsmuligheder.

Kvaglunds infrastruktur udgøres i hovedtræk af større fordelingsveje, samt et stisystem til cyklister og gående. Syd for Kvaglund løber en grøn kile, der forbindes til resten af byens rekreative grønne byrum.

Casen fokuserer på parcelhuskvarteret i Kvaglund. Arkitekturen i parcelhuskvarteret varierer, men består gennemgående af én til halvanden etages fritliggende parcelhuse, typisk fra 1970'erne. Størstedelen af parcelhusbebyggelsen er bygget op omkring små fælles grønninger, der samler klynger af 12 huse.

Skråfoto af typisk husklynge (SDFI).

UDFORDRINGEN

Besvarelse på open call, Esbjerg Kommune:

"I dag har vi mange ældre villaområder, der ligger i udkanten af byen ... Der er brug for at overveje hvordan man får områderne transformeret og løftet i niveau. Både energimæssigt og andet..."

Der er brug for, at en ny arkitekturpolitik beskæftiger sig med hvordan man forholder sig til disse områder, så vi tager godt hånd om udviklingen og udnytter potentialerne og kvalitetene i de oversete områder bedst muligt."

Udfordringen ved denne case ligger i det nødvendige paradigmeskifte i forhold **til fremtidens byggeri**.

Casen rejser spørgsmålet om hvordan **et typisk parcelhuskvarter fra 60-70'erne kan udnyttes/udvikles på sigt** - når vi skal udvikle med hensyn tagen til de planetære grænser.

KONKURRENCEOPGAVEN - CASE B1

Opgaven i idékonkurrencen er at give et **bud på parcelhuskvarterets fremtid**, ud fra de stillede konkurrencepræmisser:

**MINIMALT RESSOURCEFORBRUG
TRIVSEL FOR ALLE
RUM TIL NATUR**

Det er op til deltagerne, om de ønsker at arbejde med de større linjer i kvarteret/ sammenhængen til byen, nedslag på konkrete bygningstyper/tiltag, eller begge dele - indenfor parcelhuskvarteret i casen.

Tegningsgrundlag - case B1

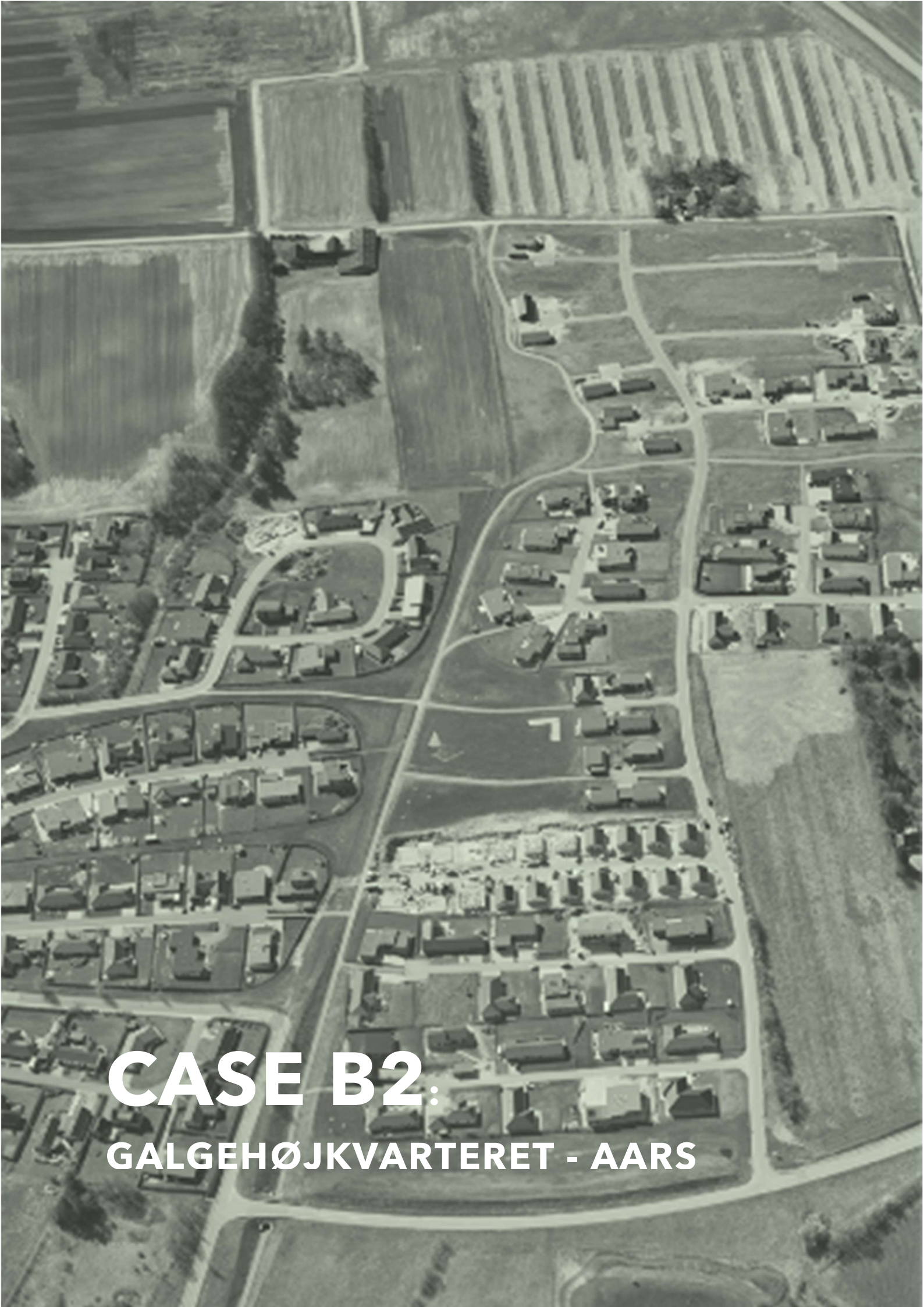
Der er følgende tegningsbilag til denne case. Filene kan findes på lbinder:

- B1_Kvaglundkvarteret_Esbjerg (grundkort i .dwg)
- B1_Udvalgte fotos fra området

Fotos fra området (Sekretariatet)

CASE B2:
GALGEHØJKVARTERET - AARS

CASE B2 - GALGEHØJKVARTERET, AARS

Aars er med 8.657 indbyggere (2023) den største by i Vesthimmerlands Kommune.

Indbyggertallet i Aars er steget fra 7.911 til 8.657 siden 2010.

Case B2 tager udgangspunkt i parcelhuskvarteret Galgehøj i Aars, der er **et eksempel på den herskende forestilling om 'det gode liv' i eget nybygget parcelhus.**

Vesthimmerlands Kommune. Del af Region Nordjylland

STEDETS HISTORISKE KONTEKST

Aars har historisk udviklet sig fra landsby til stationsby og er i dag den største by i Vesthimmerland.

I middelalderen var Aars centrum i Aars sogn, og Aars Herred nævnes allerede i 1345. I starten af 1800-tallet bestod byen kun af 78 indbyggere, og landbrug var det primære erhverv.

Der blev i 1890'erne åbnet flere jernbaneforbindelser med Aars som knudepunkt, hvilket medførte vækst i byen. Der blev desuden åbnet institutioner i byen, herunder Teknisk skole i 1894 og Landbrugsskolen i 1899.

Der kom rutebiler til Aars i 1920'erne, samt 14 ruter, som skabte forbindelse mellem Aars og oplandet omkring byen. Aars udviklede sig i den forbindelse både som handelsby og uddannelsesby, bl.a. med åbning af Handelsskolen i 1921 og Vesthimmerlands Gymnasium i 1963.

Efter Strukturreformen i 2007 blev Aars en del af Vesthimmerland Kommune, og byen huser kommunens rådhus.

STEDETS RUMLIGE KONTEKST

Bygningsmæssig kontekst

Aars bestod i starten af 1800-tallet af gårde og huse omkring en snoet landevej, der dannede en ujævn landsbykarakter. I forbindelse med anlægelse af jernbanerne i 1890'erne, der gjorde Aars til knudepunkt, blev byen udbygget med huse, der typisk var på to eller tre etager med butikskaler i stueetagen.

Mod nord, øst og syd er Aars udbygget med parcelhuskvarterer, mens byen mod vest er udbygget med et stort erhvervsområde. Byens nyere udvikling, med anlæg af nye kvarterer, har fundet sted uden direkte arkitektonisk eller fysisk sammenhæng med den oprindelige Aars by.

Landskabsmæssig kontekst

Vesthimmerland Kommune er beliggende i en landskabsmæssig kontekst præget af et bakket istidslandskab og landskabet gennemskæres flere steder af åer.

Aars er udviklet som landbrugsorienteret industriby, og landskabet omkring byen er derfor præget af opdyrket jord.

Oversigtskort - Syd-vestlige del af Aars

KONKURRENCEOMRÅDET

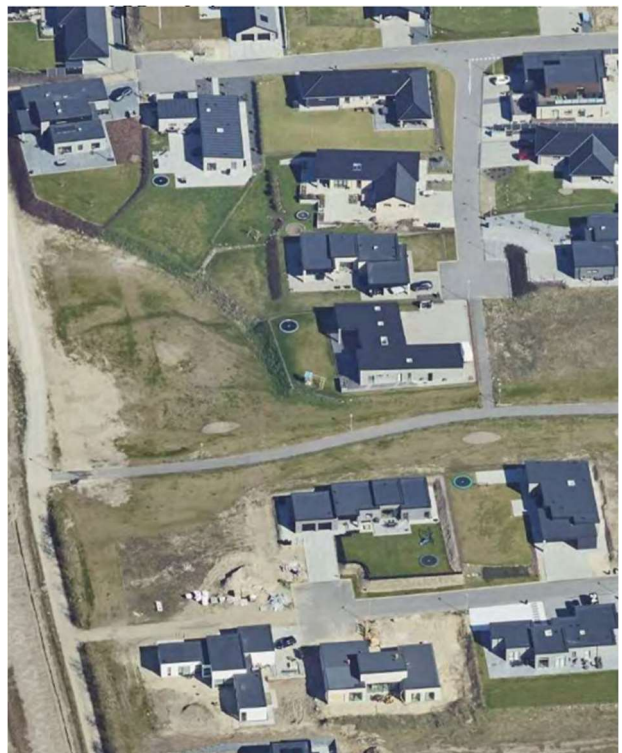
Galgehøjkvarteret

Galgehøj er et nyt parcelhuskvarter placeret i den sydvestlige udkant af Aars by. Området blev i Kommuneplan 2017 udlagt til boligformål. Nord for Galgehøj ligger byudviklingsområdet Aars Vest, der er planlagt til at skulle rumme idræts- og kulturfunktioner, bl.a. en ny skole, daginstitution og idrætsfunktioner. Mod syd og vest grænser området op til det åbne land.

Galgehøjs vejtilførsel sker fra Støberivej, hvor en stamvej fører ind i området. Boligvejene, der er tilsluttet stamvejen, er planlagt således, at der ikke er gennemgående biltrafik. Der er desuden indlagt en passage af Støberivej, for stikrydsning ude af niveau, der forbindes med stisystemet i Aars vest.

Galgehøj er placeret i et kuperet terræn, med den højeste kote placeret midt i området, hvilket giver udsyn til det åbne land mod syd og vest.

Galgehøj er delvis bebygget med nye parcelhuse, mens flere grunde endnu står ubebygget og er enten solgt eller står til salg.

Luffoto - udsnit af Galgehøjkvarteret (fra open call)

UDFORDRINGEN

”Området er et typisk modernistisk planlagt boligområde tæt på en omfartsvej, hvor bilen er i fokus, trafik segregeres, der er ingen fortov, og stier føres under veje i tunneller, som kan være utrygge.

I området opføres store énfamiliehuse i en blanding af stilarter, gemt bag høje hække eller hegn, der slører landskabets ellers skrånende terrænkønturer...

På nær en ny børnehave og et kommende svømmecenter, er der langt til byens andre funktioner samt til kollektiv transport. De nye udstykninger skaber hekseringe, der resulterer i tomme boligområder længere inde mod bymidten.”

Citat Vest Himmerlands Kommune, Open call

Udfordringen ved denne case ligger i det nødvendige paradigmeskifte i forhold **til fremtidens byggeri**. Casen rejser spørgsmålet om hvordan **nutidens nyanlagte kvarterer kan udnyttes/udvikles på sigt** - når vi skal udvikle med hensyntagen til de planetære grænser.

KONKURRENCEOPGAVEN - CASE B2

Opgaven i idékonkurrencen er at give et **bud på parcelhuskvarterets fremtid**, ud fra de stillede konkurrencepræmisses:

**MINIMALT RESSOURCEFORBRUG
TRIVSEL FOR ALLE
RUM TIL NATUR**

Det er op til deltagerne, om de ønsker at arbejde med de større linjer i kvarteret/ sammenhængen til byen eller nedslag på konkrete bygningstyper/tiltag indenfor parcelhuskvarteret i casen.

Tegningsgrundlag - case B2

Der er følgende tegningsbilag til denne case. Filene kan findes på lbinder:

- B2_Galgehøjkvarteret_Aars (grundkort i .dwg)
- B2_Udvalgte fotos fra området

Fotos fra området (Sekretariatet)

04

KONKURRENCEBETINGELSER

KONKURRENCETEKNISKE BETINGELSER - KONKURRENCE A OG B

Dette afsnit med de konkurrencetekniske betingelser bør du læse grundigt igennem, så du sikrer, at du afleverer et anonymt, konditionsmæssigt forslag samt en udfyldt identifikationsseddel i rette tid.

Man kan vælge at deltage i begge konkurrencer **A** og **B**, eller kun den ene. Man kan vælge at give bud på løsning af begge cases i hver opgave eller kun den ene.

Én casebesvarelse udgør ét konkurrenceforslag.

Hvert forslag skal have det anonyme kendings-tal fra iBinder og markeres med A1 eller A2, eller B1 eller B2, afhængigt af case.

Afleverer du forslag til begge cases i samme konkurrence, anvender du samme ID kendingstal efterfulgt af case ID (A1, A2, B1 og B2)

**HUSK AT REGISTRERE DIG TIL EN ELLER
BEGGE KONKURRENCER**

VIGTIGT - BEGGE KONKURRENCER:

Du får tildelt et anonymt unikt ID-kendingstal. Dette unikke ID skal du indsætte i filnavnet og nederst til højre på alle sider af din digitale anonyme pdf-aflevering samt på Identifikationssedlen. Derudover angiver du om det er A1 eller A2, eller B1 eller B2.

VIGTIGE DATOER 2024

12. Marts: Konkurrencerne udskrives kl 12:00

Marts -april: Mulig registrering

15. April: Frist for at stille spørgsmål

22. April: Afleveringsfrist før kl. 12:00 DK tid

Maj - juni: Bedømmelse af forslag

20. Juni: Vindere afsløres kl. 16:00

UDSKRIVNING

De to åbne idekonkurrencer er udskrevet den 12. marts 2024 af Ekspertgruppen for ny National Arkitekturpolitik.

KONKURRENCESPROG

Konkurrencesproget er dansk. Alle tekster på forslagene skal være på dansk.

TILMELDING PÅ IBINDER

Konkurrence A - Bymidten i fremtiden

Når du vil tilmelde dig konkurrence A, følger du dette iBinderlink (copy + paste til browser):

<https://bookshelf.ibinder.com/etendering/5852a8d6-85cb-4838-8509-207f29b287b7/tenders/QW4HMDY79/public>

Her kan du registrere dig til konkurrence A, stille spørgsmål og uploade dit/dine forslag.

Konkurrence B - Parcelhuskvarteret i fremtiden

Når du vil registrere dig konkurrence (B), følger du dette iBinderlink (copy + paste til browser):

<https://bookshelf.ibinder.com/etendering/5852a8d6-85cb-4838-8509-207f29b287b7/tenders/0112OS7WI/public>

Her kan du registrere dig til konkurrence B, stille spørgsmål og uploade dit forslag.

(Hvis du er i tvivl, så kontakt iBinder support tlf.)

ORGANISERING

Konkurrenceudskriver

Ekspertgruppen for Ny National Arkitekturpolitik

Konkurrencesekretariat

ARKITEKTKONKURRENCERDK ApS

Att.: Anne-Mette Bølling, arkitekt maa, konkurrencerådgiver

Borgevej 9, 2800 Kongens Lyngby

Telefon: 24 24 70 49

E-mail: amb@arkitektkonkurrencerdk.dk

Tilknyttet programrådgiver

STRUKTUR

Att.: Pernille Tørning, arkitekt, bygherrerådgiver

PRÆMIER

Dommerkomiteen råder over DKK 800.000 kroner ekskl. moms som samlet præmiesum.

I hver konkurrence vil der blive uddelt op til DKK 400.000,- ekskl. moms som præmier, afhængigt af kvaliteten i forslagene.

Dommerkomiteen kan give hædrende omtale til en række forslag, der har en interessant, vigtig eller visionær del-idé.

Eksempel 1

2 styk 1. præmier á kroner	150.000,-
2 styk 2. præmie á kroner	50.000,-

Eksempel 2

2 styk 1. præmier á kroner	75.000,-
10 styk 2. præmie á kroner	25.000,-

ADGANG TIL KONKURRENCE-MATERIALE (A+B)

Bilag som digitalt grundkort, fotos mm samt formular for Identifikations seddel, er tilgængeligt på iBinder (se de to link til henholdsvis A og B).

HVOR KAN JEG STILLE SPØRGSMÅL (A+B)

Skriftlige spørgsmål kan, til og med den 15. april kl. 12.00, stilles via iBinder via de to link. Spørgsmål er anonyme. Spørgsmål vil blive besvaret hurtigst muligt, og svar på spørgsmål uploades fortløbende på iBinder til alle deltagere.

Det er deltagernes eget ansvar at holde sig orienteret på iBinder.

AFLEVERINGSMATERIALE

ANONYM DIGITAL UPLOAD med ID-KENDINGSTAL fra iBinder:

1 Én samlet PDF-fil af forslaget.

A3, liggende format, fire sider i alt, omfattende:

- Forside med angivelse af ID-kendingstal og forslagets '**kaldenavn**'. Valgfri illustration.
- Én A3-side med **kort beskrivelse og grafiske illustrationer af forslaget**.
- Én A3-side med forslagets **hovedillustration** (rendering, tegning, collage, andet) til brug ved formidling af hovedideen.
- Én side med **Perspektivering**: Kort tekst, evt suppleret med vignetter eller andet, der beskriver:
  - *Effekten af det viste greb.* (Hvad kan forslaget?)
  - *'Denne vision kan realiseres ved .....'* (inspiration til det videre arbejde med arkitekturpolitikken)

Der skal fokuseres på idé- og visionsudvikling og ikke præcise, detaljerede tegninger. Tekst holdes kort, gerne suppleret med diagrammer/ vignetter eller andet.

Alle fire A3-sider angives med kendingstal i nederste højre hjørne. Samlet pdf dokument skal uploades på iBinder.

Forslaget skal være anonymt. Forslaget skal mærkes tydeligt med kendingstallet fra iBinder i nederste højre hjørne.

2 Identifikationseddél med kendingstal,

udfyldt med navn på kontaktperson, navn(e) på øvrige deltagere, evt. firmanavn, mobilnr. og e-mail. Opgiv hvem der har ophavsret.

AFLEVERINGSFRIST

Forslaget skal uploades senest mandag den 22. april 2024 kl. 12:00 DK tid på iBinder.

Forslag der afleveres efter fristen, kan ikke blive optaget til bedømmelse.

Du modtager en kvittering fra iBinder på, at dit forslag er modtaget.

BEDØMMELSESKRITERIER

Forslagene vil blive bedømt på deres visionære bud på løsninger af de aktuelle udfordringer i henholdsvis bymidterne og parcelhuskvarteret.

Det vægtes, at forslagene viser arkitekturens potentiale til at skabe nye, attraktive løsninger - indenfor de stillede konkurrencepræmisser om

MINIMALT RESSOURCEFORBRUG TRIVSEL FOR ALLE RUM TIL NATUR

DOMMERKOMITE/EKSPERTGRUPPE

- **Pil Høyer Thielst**, partner, Lundgaard & Tranberg Arkitekter
- **Ellen Braae**, professor i landskabsarkitektur, Københavns Universitet
- **Kent Martinussen**, direktør, Dansk Arkitektur Center
- **Marie Stender**, seniorforsker, Aalborg Universitet
- **Ellen Højgaard Jensen**, tidl. direktør for Byplanlab, underviser på Det Kongelige Akademi
- **Lene Dammand Lund**, rektor på Det Kongelige Akademi
- **Lars Autrup**, direktør, Akademisk Arkitektforening
- **Helle Søholt**, CEO & founding partner, Gehl
- **Anna Mette Exner**, indehaver af Anna Mette Exner Arkitektur
- **Claus Sivager**, stadsarkitekt, Frederiksberg kommune
- **Sigrid Dahlerup**, afdelingschef, Kulturministeriet

Sekretariatet for dommerkomiteen

- **Kasper Gori Verdoner**, sekretariatschef, Sekretariatet for National Arkitekturpolitik
- **Anne Hallenberg**, specialkonsulent, Sekretariatet for National Arkitekturpolitik
- **Martin Yhlen**, specialkonsulent, Sekretariatet for National Arkitekturpolitik
- **Emma Hjortkjær Hundahl**, fuldmægtig, Sekretariatet for National Arkitekturpolitik
- **Lisa Marie Gerdes**, fuldmægtig, Sekretariatet for National Arkitekturpolitik

Konkurrencesekretariatet

- **Anne-Mette Bølling**, arkitekt maa, konkurrencerådgiver, sekretær for dommerkomiteen
- **Pernille Tørning**, arkitekt, bygherrerådgiver

UDELUKKET FRA AT DELTAGE I KONKURRENCERNE

- Alle personer eller virksomheder, som har været med til at tilrettelægge konkurrencen eller har ydet væsentlige bidrag til formulering af konkurrenceopgaven.
- Ansatte hos, kompagnoner til eller arbejdsgivere for noget medlem af dommerkomitéen eller dennes rådgivere.
- Personer, der er i nær familie med eller har et nært familielignende forhold til noget medlem af dommerkomitéen eller dennes rådgivere.
- Virksomheder, som er helt eller delvist ejet af personer, der er i nær familie med eller har et nært familielignende forhold til noget medlem af dommerkomitéen.

OPHAVSRETTIGHEDER

Ophavsretten til et konkurrenceforslag forbliver altid hos forslagsstilleren.

Kulturministeriet har ret til at publicere de indkomne forslag, ligesom Kulturministeriet har ret til at lade forslag indgå i hvidbogen til den ny arkitekturpolitik.

Deltagere må ikke offentliggøre deres forslag, før konkurrencen er offentliggjort d. 20 juni 2024 kl. 18.00

OPRINGNING TIL PRÆMIEREDE DELTAGERE

Mandag den 17. juni 2024 mellem kl. 10.00-13.00 vil deltagere, der er præmierede, blive ringet op om resultatet og blive inviteret til at fortælle om deres ide til offentliggørelsen, hvor præmier vil blive uddelt.

UDSTILLING

Alle konkurrenceforslagene udstilles på Kulturministeriets hjemmeside fra og med offentliggørelsen.

PROGRAMMETS GODKENDELSE

Konkurrenceprogrammet er godkendt af Ekspertgruppen.

DET VIDERE FORLØB

Ekspertgruppen udgiver en dommerbetænkning med de indkomne forslag, der vil være offentlig tilgængelig.

Efter konkurrencen vil ekspertgruppen tage stilling til det videre forløb.

KILDER

Digitale kort vedlagt som bilag samt skråfotos indsat i dette dokument er hentet fra **Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur**

Kilder til Info om parcelhus:

Danmarks Statistik. *Boligbestanden*. Hentet 28. februar 2024 fra: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/boligforhold/boligbestanden>

Danske Arkitektvirksomheder. (2024). *Parcelhuse bygges store som aldrig før*. Hentet 28. februar 2024 fra: <https://www.danskeark.dk/content/analyse-parcelhusene-bygges-store-som-aldrig-foer>

Case-afsnittene er udarbejdet på basis af følgende kilder:

ESBJERG

Danmarks statistik. *Statistikbanken. BY1: Folketal 1. januar efter byområder, landdistrikter, alder og køn*. Hentet 27. februar 2024 fra: <https://www.statistikbanken.dk/20021>

Dragsbo, Peter. *Esbjergs arkitektur i Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 13. februar 2024 fra: https://trap.lex.dk/Esbjergs_arkitektur

Esbjerg Kommune. *Kommuneplan 2022-34, Kvaglund*. Hentet 13. februar 2024 fra Esbjerg Kommunes Hjemmeside: <https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/mit-lokalomraade/kvaglund/>

Esbjerg Kommunes Byfond. *Esbjerg*. Hentet 15. februar 2024 fra: <https://www.esbjergbyfond.dk/byggeskik/esbjerg/>

Frandsen, Karl-Erik; Meesenburg, Horst; Kühn-Nielsen, Peter. *Esbjerg i Den Store Danske* på lex.dk. Hentet 14. februar 2024 fra: <https://denstoredanske.lex.dk/Esbjerg>

Rasmussen, Jørgen Dieckmann. *Esbjergs historie i Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 28. februar 2024 fra: https://trap.lex.dk/Esbjergs_historie

Slots- og Kulturstyrelsen. (2023). *Vadehavet*. Hentet 28. februar 2024 fra: <https://slks.dk/omraader/kulturarv/verdensarv/vadehavet>

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. *Sagsbehandlingskortet, Esbjerg*. Hentet 20. februar 2024 fra: <https://sdfikort.dk/spatialmap>

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. *Skråfotos, Esbjerg*. Hentet 20. februar 2024 fra: <https://skraafoto.dataforsyningen.dk/>

AABENRAA

Askgaard, Helle; Worsøe, Hans H.; Kjær, Ulla. *Aabenraa i Den Store Danske* på lex.dk. Hentet 15. februar 2024 fra: <https://denstoredanske.lex.dk/Aabenraa>

Danmarks statistik. *Statistikbanken. BY1: Folketal 1. januar efter byområder, landdistrikter, alder og køn*. Hentet 13. februar 2024 fra: <https://www.statistikbanken.dk/20021>

Destination Sønderjylland. *Aabenraa. Byvandring i det gamle Aabenraa*. Hentet 15. februar 2024 fra: <https://www.visitsonderjylland.dk/aabenraa/historiske-oplevelser/byvandring-i-det-gamle-aabenraa>

Krüger, Johannes. *Aabenraa Kommunes landskaber i Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 15. februar 2024 fra https://trap.lex.dk/Aabenraa_Kommunes_landskaber

Lindhardt, Charlotte; Dragsbo, Peter. *Aabenraas arkitektur i Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 15. februar 2024 fra: https://trap.lex.dk/Aabenraas_arkitektur

Rasmussen, Carsten Porskrog; Madsen, Lennart S.; Sørensen, Mette. *Aabenraas historie i Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 14. februar 2024 fra: https://trap.lex.dk/Aabenraas_historie

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. *Sagsbehandlingskortet, Aabenraa*. Hentet 20. februar 2024 fra: <https://sdfikort.dk/spatialmap>

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. *Skråfotos, Aabenraa*. Hentet 20. februar 2024 fra: <https://skraafoto.dataforsyningen.dk/>

AARS

Christiansen, Jørgen Hegner; Nielsen,

Thorkild. Aars' arkitektur i Trap Danmark på lex.dk.

Hentet 15. februar 2024 fra:

https://trap.lex.dk/Aars'_arkitektur

Danmarks statistik. Statistikbanken. BY1: Folketal 1. januar efter byområder, landdistrikter, alder og køn. Hentet 15. februar 2024 fra:

<https://www.statistikbanken.dk/20021>

Stelzner, Knud. Aars i Den Store Danske på lex.dk.

Hentet 15. februar 2024 fra: <https://denstoredanske.lex.dk/Aars>

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. Sagsbehandlingskortet, Aars. Hentet 20. februar 2024 fra:

<https://sdfikort.dk/spatialmap>

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. Skråfotos, Aars. Hentet 20. februar 2024 fra:

<https://skraafoto.dataforsyningen.dk/>

Tarbensen, Kenn; Nielsen, Thorkild. Aars' historie i Trap Danmark på lex.dk. Hentet 13. februar

2024 fra: https://trap.lex.dk/Aars'_historie

Trap Danmarks redaktion; Eggert, Birgit; Andersen,

Ronny; Christiansen, Eigil. Vesthimmerlands Kommune i Trap Danmark på lex.dk. Hentet 15. februar

2024 fra: https://trap.lex.dk/Vesthimmerlands_Kommune

Vesthimmerlands Kommune. (2018). Lokalplan nr.

1070. Område til boliger syd for Aars Vest, Aars. Hentet 15. februar 2024 fra:

https://dokument.plan-data.dk/20_3964650_1519323888384.pdf

Vesthimmerlands Kommune. (2020). Lokalplan nr.

1094. Boligområde på Galgehøj, 3. etape. Hentet 15. februar 2024 fra:

https://dokument.plan-data.dk/20_9717133_1593083312710.pdf

HØJE TAASTRUP

Askgaard, Helle; Olesen, Rikke Steenholt; Frellsen,

Camilla Muldorff; Viinholt-Nielsen, Lars. Høje Taastrup i Trap Danmark på lex.dk. Hentet 27. februar

2024 fra: https://trap.lex.dk/H%C3%B8je_Taastrup

Boisen, Pia. Høje Taastrup i Den Store Danske på

lex.dk. Hentet 26. februar 2024 fra: https://denstoredanske.lex.dk/H%C3%B8je_Taastrup

Danmarks statistik. Statistikbanken. BY1: Folketal 1. januar efter byområder, landdistrikter, alder og køn. Hentet 27. februar 2024 fra:

<https://www.statistikbanken.dk/20021>

Frandsen, Karl-Erik. Høje-Taastrup Kommune - historie i Den Store Danske på lex.dk. Hentet 27. februar

2024 fra: https://denstoredanske.lex.dk/H%C3%B8je-Taastrup_Kommune_-_historie

Høje-Taastrup Kommune. Arealudvikling. Hentet 27. februar 2024 fra:

<https://www.htk.dk/om-kommunen/by-og-boligudvikling/arealudvikling>

Krüger, Johannes. Høje-Taastrup Kommunes landskaber i Trap Danmark på lex.dk. Hentet 26. februar

2024 fra: https://trap.lex.dk/H%C3%B8je-Taastrup_Kommunes_landskaber

Skodborg, Lene; Askgaard, Helle. City 2 i Trap Danmark på lex.dk. Hentet 26. februar 2024 fra:

https://trap.lex.dk/City_2

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. Sags-

behandlingskortet, Høje Taastrup. Hentet 28. februar

2024 fra: <https://sdfikort.dk/spatialmap>

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. Skrå-

fotos, Høje Taastrup. Hentet 28. februar 2024 fra:

<https://skraafoto.dataforsyningen.dk/>

Trap Danmarks redaktion; Andersen, Ronny; Ask-

gaard, Helle. Høje-Taastrup Kommune i Trap Danmark på lex.dk. Hentet 26. februar 2024 fra:

https://trap.lex.dk/H%C3%B8je-Taastrup_Kommune

Wendel-Hansen, Jens Lei; Skodborg, Lene. 1850-

1920 i Høje-Taastrup Kommune i Trap Danmark på

lex.dk. Hentet 26. februar 2024 fra:

https://trap.lex.dk/1850-1920_i_H%C3%B8je-Taastrup_Kommune

Wendel-Hansen, Jens Lei; Skodborg, Lene. 1970-

2007 i Høje-Taastrup Kommune i Trap Danmark på

lex.dk. Hentet 26. februar 2024 fra:

https://trap.lex.dk/1970-2007_i_H%C3%B8je-Taastrup_Kommune

